

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

ascendit, ut rei exitum spectaret: & ecce miro modo repente vident omne ab illo monasterio profligatum incendium.

Hæc sum-
marim sunt
reddita ob
vitandam
prolixitatē.

Miracula
ad lectulum
S. Gertrudis

Begga so-
ror S. Ger-
trudis,

Nimium prolixi erimus, si omnia commemorare velimus, quæ ad eius sacras reliquias diuinitus declarantur miracula. Satis itaque sit compendio dixisse, quotquot cum fide eius implorant patrocinia, eos omnes Dei benignitate inde incolumes redire. Ad lectulum quoque eius, in quo post longas vigiliis & prolixas preces fessa membra non nihil refouere solita erat, qui postea in S. Pauli ecclesiam translatus est, permulta signa edita sunt. Cum autem post Vuilferudem Agnes, quæ etiam fuerat S. Gertrudis alumna, Abbatissæ locum obtinuisset, & in S. Gertrudis honorem templum cõstruxisset, eiusque lectulum in illud intulissent, eadem nocte cum multa solennitate vigiliis ibi celebrarunt sacræ virginis, expletisque nocturnis precibus, lampades omnes, demptis septem, quæ semper illic ardebant, extinxerunt. & ecce manè illuc reuerse, lampades extinctas ardentem viderunt. Quæ res mox longè lateque diuulgata est. Begga quoque venerabilis matrona, S. Gertrudis germana soror, monasterium construxit, petijtque ab Agnete, quam diximus, Abbatissa & eius sororibus sacras virginis & reliquias, ut cõceptum posset opus absolueret. Daræque sunt ei sacræ reliquiæ & libri sanctarum scripturarum, & eiusdem habitus aliquot religiosæ sorores, quæ illic monasticæ religionis prima iacerent fundamenta: addita est etiam pars quædam lectuli eius, in quo S. Gertrudis soror eius, supremum Christo reddiderat spiritum: quem lectulum pijsissima Begga curauit reponi iuxta altare S. Genouefæ virginis, ad quem certè innumera facta sunt miracula, Christo glorificante sponsam suam, cui est cum Patre & Spiritu sancto honor & gloria in secula seculorum, Amen.

DE S. ALEXANDRO EPISCOPO HIEROSOLYMITANO ET MARTYRE, EX ECCLESIASTICA
ca Historia Eusebij lib. .cap. 9. interprete Ioanne
Christophorsono Anglo.

Martij 18.

De hoc Nar-
cisso vide
Ecel. Hist.
Eusebij lib.
6. cap. 8. & 9.

S. Alexan-
der fit Hiero-
solymanæ
episcopus.

Lib. 6. c. 32.

VM Narcissus non amplius propter ingrauescentem ætatem ministerio præesse posset, Alexander alterius ecclesiæ Episcopus, diuina providentia per reuelationem, quæ noctu ipsi secundum quietem apparuisset, ut cum Narcisso in ministerio ecclesiæ fungendo coniungeretur, accersitus est. Vnde Alexandrum, cum tanquam diuino quodam oraculo ex Cappadocum regione, vbi primum in episcopatus gradu fuisset locatus, Hierosolymanæ tum voti, tum locorum visendorum causa contenderet, illius ecclesiæ fratres cum excipiunt benignissimè, & non amplius domum reuerti permittunt: idque propter aliam reuelationem, ipsis iridem noctu visam: quæ quidem, voce euentissima profusa, eis, qui erant inter illos ob virtutem spectatissimi, perspicuè significauit, ut extra portas ciuitatis egressi, eum episcopum admitterent, qui ipsis à Deo antea designatus erat. Quo ad hunc modum gesto, Hierosolymitani communi episcoporum consensu, qui finitimas ecclesias procurabant, necessariò illum apud se manere coegerunt. Idem ipse Alexander in suis epistolis, quas ad Antinoitas scripsit, quæque adhuc apud nos extant, Narcissi collegæ sui in præfectura ecclesiæ Hierosolymitanæ gerenda mentionem facit, ista in extrema illa epistola ad verbum scribens: Salutat vos Narcissus, qui hîc ante me episcopatus locum occupauit, & centum iam & sedecim annos prætergressus, mecum in eodem ministerio quorundam precibus coniunctus fuit: qui obsecrat vos, ut idem mecum sentiat, eademque sitis voluntate.

Alexander Hierosolymitanæ ecclesiæ episcopus in Palæstina rursus, vbi Cæsareæ propter Christum præsidis tribunali steterat, & magnam fuisset ex secunda fidei suæ confessione commendationem adeptus, iam extrema senectute, & veneranda planè canicie eximius, carceris cruciatu denuò afflictus est. Quo quidem, post præclarum & illustre testimonium fidei Christianæ præsulis tribunali datum, morte in carcere consopito, Mazabanes successor eius in episcopatu Hierosolymitano declaratur.

VITA

DE S. CYRILLO EPISCOP. HIROSOLYMITANO. 307
 VITA S. CYRILLI EPISCOPI HIROSOLYMITANI, QUAM NOSTRA AETATE EX ECCLESIASTICAE
 historia scriptoribus collegit D. Iohannes Grodecus Decanus Glogouensis.

Cyrillus Hierosolymitanus inter veteres Ecclesie patres, sanctos illos verè Catholica & Apostolica doctrina asserutores ac propugnatores, clarissimus antistes recensetur. Nam & còpluribus ex illis Ecclesie columnis æqualis, multis etiam antiquior fuit: doctrinã verò orthodoxã communem cum omnibus catholicis habebat. Claruit temporibus Constantij Imperatoris & aliquot eius successorum: quod multis in locis pleriq; scriptores Ecclesiastica historia, vt Soerates, Theodoretus, Sozomenus & alij demonstrant, & honorificam semper illius faciunt mentionem. A quibus etiam Nicephorus id accipiens, & catalogũ Patrum, qui circiter tempora Sardicenis Con-

cilij floruerunt, quod de Constantij & Constantis voluntate institutum erat, longa serie recensens: inter ceteros æquales Cyrilli, magnã authoritatis vnã cum illo & clarissimos fuisse sanioris doctrinã defensores, cõmemorat Paulum Constantinopolitanũ, Athanasium Alexandrinum, Antonium Aegyptium, vnã cum vniuerso Aegyptiorum monachorum coetu. Deinde subdit: Multi deniq; spectati alij viri eisdem annis viguere, atq; in ecclesijs Dei enitũre: inter quos præcipuè eruditione & eloquentia floruit Eusebius Emefenus Episcopus, Titus Bostrensis, Serapion Tmuæus, Basilius Ancyranus, Eudoxius Germanicensis, Acacius Cæsareensis Eusebij successor, Cyrillus, qui post Maximum Hierosolymitanam administrabat ecclesiam, & Theodorus Perinthius, tum & Ephraim Syrus. Hæc & alia permulta scribit eo in loco Nicephorus de claris & catholica pietate excellentibus illius seculi viris: inter quos cùm & Cyrillus Hierosolymitanus recensetur, quã sit & quanta illius authoritas, facillè quivis perspicere potest. Legitur quoq; de eodem Cyrillo, non modò alijs virtutibus, verò Episcopo dignis, illum fuisse præditum, verũ etiam dono prophetiæ non caruisse. Nam cùm Iulianus Imperator, vt scribit in Eccl. hist. Socr. lib. 3. c. 20. (secundũ quosdam 17.) Iudæis templũ Hierosolymis instaurare iussisset, & de publico sumptus subministrasset: tum temporis Cyrillus Hierosolymorum episcopus, memor vaticinij Danielis propheta, quod & Christus in sanctis euangelijs confirmavit, ac multis futurum prædixit; quod in eo templo lapis super lapidem non maneret: Hoc, inquit, Seruatoris oraculũ adimplebitur. Cùm hoc dixisset Episcopus, noctũ terræ motus magnus factus, lapides fundamentales veteris templi structuræ euulsit, ac cunctos vnã cum contiguis ædificijs disperfit. Er cùm multi admiraculum Iudæi conuenissent, ignis calidus delapsus, cuncta artificũ instrumenta consumpsit. Sequenti verò nocte signa crucis, instar radij solaris splendens, vestibus illorũ impressa cõparuerunt, quæ extergere nullo pacto potuerũt. Hæc adeò stupenda prodigia vnũ illud Cyrilli verbũ, diuino planeq; prophetico spiritu prolatũ, consecuta sunt.

Neque verò his tantũ in terra prodigijs prædictionem eius cõfirmare, verũ etiam in celo maiori miraculo Episcopatum illius Deus illustrare dignatus est. Nam illo præside sacrorum Hierosolymis, signum Crucis in celo ex lumine, super sacrum montem Caluarie diebus Pentecostes, hora ferè diei tertia apparuit: & sole tunc lucente, radios Solis, illius Crucis fulgores longè præcelluerunt, itã vt lucis illius excellẽtia vnũuersus populus Hierosolymitanus concitatus, maxima cum admiratione signum illud filij hominis aliquandiu spectauerit. Nam & magnitudine Crux illa fuit tanta, vt quindecim stadia excederet, ab ipsoque sacro Golgotha ad montem vsque Oliueti protenderetur: & luce tanta, vt non modò Christiani omnes istic illustratos sese confirmatosque sentirent: verũ etiam Iudæi ac gentiles aduenã, ab erroribus tenebrarũ auersi, illuminarentur, & crucifixum, verum esse Deum profiterẽtur. Quemadmodũ ipse Cyrillus optimè id describit in epistola sua, quam de eodem admirando signo ad Constantium Imperatorem dederat: & Nicephorus in Historia Ecclesiastica idem pluribus commemorat. Itã sanè tum coruscabat Hierosolymis verbũ Dei multo amplius, quàm hisce nostris postremis temporibus apud nos, non modò prædicatione Cyrilli, verũ etiam virtute Dei sequentibus tam admirandis signis.

Succesit autem Cyrillus in Hierosolymitana sede Episcopo Maximo, & ipse quoque

13. Martij.

Lib. 9. ca. 14. Eccles. hist.

Cyrillus propheta spiritu p̄ditus.

Dan. 9. Matth. 24. Luc. 19.

Signa Crucis inherere vestibus Iudæorum.

Signũ Crucis apparet in celo.

Lib. 9. ca. 21. Eccles. hist.

Lib. 2. ca. 27. *interpretate*
Iohanne
Christo-
phorono.

istic maximus fidei catholicae defensor erat. Sic enim scribit Theodoretus: Primarium autem Hierosolymorum post Macarium illum, cuius saepe à me facta est mentio, obtinuit Maximus, vir ob certamina pro pietate suscepta egregie nobilitatus. Cuius & oculus dexter erutus fuit, & dextri pedis flexus prorsus labefactatus. Isto ad vitam immortalem translato, Cyrillus alacris & promptus doctrinae Apostolicae propugnator, in episcopatus gradu locatur. Haec ille. Qua de causa maximas etiam passus est persecutiones ab Arrianis. Nam cum animadvertissent illum vehementer haeresibus obstare, & Apostolica dogmata adeo strenue tueri, congestis quibusdam calumnijs, in quodam conciliabulo suo accusare illum, & deinceps, ita ut alios permultos catholicos episcopos, more suo deponere non dubitarent: idque ex negotio pietatis illius erga egenos quaesito praetextu, ut author est Sozomenus lib. 4. cap. 25. secundum Christophoronum 24. Ecclesiast. hist. Caeterum episcopi catholici centum quinquaginta, qui non ita multo post Seleuciam ad Synodum conuenerant, depositionem illam ratam non habuerunt, ut testatur Theodoretus in Christophoroni versione lib. 2. cap. 27. Ecclesiast. hist. immo ipsum potius aduersarium illius & authorem depositionis Acacium, quam Cyrillum, ab illa Synodo excludere maluerunt. Nicephorus vero de eiusdem Seleucianae Synodi actis & de Acacianis scribens: Neque eandem, inquit, cum alijs fidem profiteri, neque ad obiecta crimina respondere sustinere. Quinetiam ad Cyrilli Hierosolymitani causam audiendam inuitati, quem ipsi Episcopatu abire iusserant, non aduere. neque enim qui eos cogeret, aderat quisquam. At alteri illi (nempe Catholici) non modo liberè haec egerunt: sed Acacium & quicumque ad eum confugissent, (quippe qui intentata eis crimina diluere timuissent) dignitate priuarunt.

Cyrillus è
sua sede pel-
lur.

Lib. 9. ca. 43.
Ecclef. hist.

Cyrilli in-
tegritas.

Lib. 9. ca. 49.

Niceph. lib.
12. cap. 16.

Lib. 12. c. 24.

Ex his patet, quanta fuerit Cyrilli integritas, quem ne accusare quidem coram legitimis iudicibus aduersarij veritatis audebant, sed tantum apud suos sectarios: quorum adeo tum creuerat potentia & audacia, cum intelligerent Imperatorem suarum esse partium, ut ipsi nihilominus quos semel inique deposuissent, iniquis vi & armis de suis sedibus exturbarent, & alios pro arbitrio suo substituerent. Quemadmodum accidit & Cyrillo, quo de sede Hierosolymitana deiecto, Heraclius est illi substitutus, ut ait Nicephorus: atque huic rursum successit Hilarius. Isti namque vsque ad Theodosij imperium eam ecclesiam administrasse traditi sunt. Post quos D. Cyrillus deinceps sedem suam recuperavit. Quomodo autem is denuo ad sedem suam peruenerit, & quo pacto in ea sese gesserit, ex literis Synodi Constantinopolitanae, quae Nectario praeside sub Theodosio celebrata est, ad Damasum, Ambrosium & reliquos episcopos Romae coactos, videre est, cum scribunt: In ea verò ecclesia, quae aliarum omnium mater est, Hierosolymis reuerendissimum & Deo amantissimum Cyrillum episcopum esse scimus, nisi iam dudum à provincialibus episcopis electum: qui sanè diuersis in locis plurimum aduersus Arrianos decertauit.

Epiphanius quoque lib. 3. Tom. 1. Haeresi 73. Cyrilli huius meminit, quod praeter Acacium Arrianum, cum alijs quoque illius sectae episcopis contendere religionis ergo non dubitauit. Et Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum de illo scribit: Cyrillus Hierosolymae Episcopus saepe pulsus ecclesia & receptus, ad extremum sub Theodosio principe octo annis inconcussum episcopatum tenuit. Itaque ex his & alijs permultis Ecclesiasticorum Scriptorum testimonijs certum est, Cyrillum fortissimum Christi athletam, & orthodoxae fidei assertorem constantissimum, multis annis pro veritate fidei decertasse, persecutiones varias pertulisse, atque hoc bonum certamen certasse à primis ferè annis Constantij Imperatoris, vsque ad complures annos Theodosij: cursum autem suum tum demum consummasse, cum Theodosius, deuictio Maximo tyranno, qui Romanum Imperium in Occidente inuaserat, rebus Romanis rectè constitutis, Constantinopolim reuersus, filios suos Arsenio erudiendos traderet, ut scribit Nicephorus: Eadem tempestate Timotheus & Cyrillus, qui in Alexandria & Hierosolymitanae ecclesiae thronis enituerant, vita defuncti, alter quidem Alexandriae Theophilum, alter autem Hierosolymis Iohannem successorem habuit, vsque ad tempora Anastasij & Innocentij Pontificum Romanorum. Iohannis vero successor erat Hierosolymis Nepos. Haec tenus Nicephorus. Et Cyrillus quidem ita, ut legimus, bonum certamen certauit, cursumque vitae suae consummauit: deceterò autem reposita est illi corona iustitiae, quam retribuet illi iustus iudex. Quam praecelaram autem & sanctam sui memoriam apud posteros etiam reliquerit Cyrillus, tum scripta illius

DE S. EDVARDO REGE ET MARTYRE.

309

illius, quæ extant: tum Orientalis Ecclesiæ facti seu calendaria, in quibus precès anni-
uerfaria & commemorationes Sanctorum descriptæ sunt, abundè restantur. Nam vt
aliorum Patrum, qui in Sanctorum cœtu clariore habentur, ita huius quoquè Cyrilli Festus S. Cy-
rilli apud
Græcos. Hierosolymitani die 18. Martij in ecclesijs Græcis sancta celebratur memoria: ac scri-
ptis quoquè illius apud Græcos nomen sancti Patris præfixum vbiquè reperitur.

S. EDVARDI REGIS VITA ET MARTYRIVM,
VT IN ANTIQVIS MS. EXEMPLARIBVS HABENTVR:

Sed paulò Latinius hic reddita sunt per F. Laurentium Surium.

Lectus Rex Eduardus multa fuit generis claritudine, ab 18. Martij.
antiquis Britannia regibus originem ducens: & quod lon-
gè illustrius est, in teneris annis à Dunstano sanctissimo
pontifice Cantuariensi Christi sacramento regeneratus,
cœpit virtute & probitate pollere. Patrè habuit Edgarum Parentes S.
Eduardi.
regem, rebus & bello & pace gestis valdè insignè: matrem
verò Elstedam, præpotētis cuiusdam Orientalium Anglo-
rum Ducis filiam. Et quidem Edgarus postquàm non pau-
ca sibi eius terræ loca subdiderat, & iam monarchiam ob-
tinere videretur, solus imperio potitus, vbi prius multi re-
gnauerant: hortantibus eum SS. Dunstano Cantuariensi

& Athelwoldo Vintoniensi Episcopis, permulta monasteria illarum regionum, quas Edgarus rex
cōstruit cœ-
nobis.
subiugarat, ab alijs vastata, suis impendijs iussit instaurari, nōnulla etiam noua à funda-
mentis extrui: ad quorum alia misit Abbates cum aliquot monachis, disciplinæ mo-
nasticæ conuenienter victurus: ad alia verò sanctimonialia, Christo seruituras. Omni-
bus autem prædia & villas attribuit, vnde assatim eis suppetere, quæ ad victum vesti-
tumque pertinerent. Et ipse quidem pius rex cōstituerat monachorum cœnobis sub-
indè inuisere & fratres consolari: Porro reginam voluit idem præstare erga foeminas
Deo sacratas. Habebat autem ex altera coniuge etiam filium Ethelredum. Interim
Eduardus maior natu filius, optimæ indolis puer, lasciuia omnem & illecebrosas vite
huius voluptates respuēs, ita se erga Deum & hominēs comparare studuit, vt Deo qui-
dem ante omnia mentis & corporis integritate sectanda placeret: hominibus verò
gratum & amabilem se exhiberet. Erat verò etiam multa industria & prudētia conspi-
cuis. Ijs permotus pater eius Edgarus, illum post se voluit regni scepra tenere: ac de-
indè compositis regni rebus, pijsissimus rex vita functus est anno à Christo nato 977. re-
gni verò sui 16. mensis Iulij die octauo. Edgari
mors.

Eo defuncto, Eduardus ex patris volūtate à S. Dunstano & quibusdam regni proce-
ribus rex creatur. Ipso autem consecrationis eius tempore quidam regni optimates
illi se opposuerunt. Id vt vidit S. Dunstanus, nihil à sententiâ sua dimotus, vexillū S. Cru-
cis, quod pro more ante illum ferebatur, in medio statuit, & cum cæteris regni episco-
pis Eduardum regem consecrauit: eumque quoad vixit, sanè paterno amore comple-
xus est, quippe quem à primis ætatis annis in filium adoptauerat. Vbi igitur ad regni
gubernacula Eduardus rex peruenit, à rege regum Christo opt. max. in viam iustitiæ &
veritatis dirigebatur, & cum esset regia maiestate sublimis, in dies studebat animi humi-
litate fieri submissior. Et vt regni negocia prudenter curaret, noluit in consilium adhi-
bere iuuenes aut minus sapientes: sed eius quæ diximus, sancti pontificis Dunstani mo-
nitis obtemperabat, & ex illius aliorumque religiosorum & spectatæ integritatis viro-
rum consilio, in iudicijs sententiam promebat. Paternis quoquè vestigijs insistens, tam
rebus bellicis quàm Ecclesiasticis negocijs strenuum ac deuotum intendit animum:
hostibus quidem & flagitiosis hominibus seuerum & terribilem: pijs verò, & illis præ-
cipuè, qui essent sacris initiati, quemadmodum à patre didicerat, benignum se præbe-
bat, & ab omni illos infestatione tuebatur. Erat præterea hæc illi quotidiana exercita-
tio, inopes alere, pauperes beneficijs fouere, nudos tegere, in maximis lucris ponere,
quicquid in miseros contulisset. Magna tunc apud Anglos lætitia, inconcussa pax &
tranquillitas, multa rerum opulentiâ existebat. Videbant enim regem suum in tenera
adhuc ætate talibus studijs deditum: tum quoquè cunctis affabilem, castitate venera-
bilem, facie iucundum & decorum, consilio & prudentia spectatissimum.

Torquebatur interim inuidia coluber tortuosus, totius boni æmulus, eiusque felices

Festus S. Cy-
rilli apud
Græcos.

Parentes S.
Eduardi.

Edgarus rex
cōstruit cœ-
nobis.

Attribuit
illis prædia
&c.

Edgari
mors.

Eduardus
consecratur
rex.

Eius consi-
liarij.

Benignitas
in egenus.

Nouerca il-
li cum alijs
quibusdam
necem pa-
rat.

ces conatus & communia regni totius gaudia interturbare modis omnibus annitebarur. Itaque odio inflammat animū nouercae eius Elfridæ, quæ agrè ferebat Eduardum suo filio Ethelredo antelatum. Conuertitur interim ad callida consilia mulier detestabilis, & tandem quod animo secum diū tractārat, quibusdam suis consiliarijs, & regni primoribus exponit, communicatoque cum illis consilio, orat & obtestatur, vt ipsi faueant, cogitentque viam, qua Eduardum regni sede deturbare, suumque filium Ethelredum in eius locum sufficere possint. Illi verò in Eduardi necem pariter conspirant, eiusque celeriter illi afferendæ machinas excogitant. Iam tres annos & menses octo Eduardus regno potitus erat, & eccè die quodā cum canibus & equitibus in syluam, cui villa Vuerham adiacet, venationis causa proficiscitur. Erat id temporis ea sylua benè grandis, tamen hodiè rara tantum spineta & nucum arbores neglecto situ, campis late patentibus, illic visuntur. Cùm autem in ea venatione aliquandiu hæsisset, incescit animum illius cupidō inuisendi fratrem suum Ethelredum. Amabat enim illum sincerè & ex animo. Porrò syluæ illi adiuncta erat domus nouercae eius, vbi Ethelredus educabatur eo in loco, quem incolæ Corph vocant, qui ab ea, quam diximus, villa tribus abest milliarijs, vbi nunc castrum sic satis egregium constructū est. Eò igitur iter intendens Eduardus, paucos sibi comites adhibuit, qui tamen ludendi causa hac illac dispersi, regem solum reliquere. At ille cùm iam eminens domum nouercae cerneret, illic vt agnus mitissimus solus ire perrexit, nihil quicquam sibi metuens, quippe qui neminem se vel minima re lassisse vel offendisse meminisset. Nunciatur interim reginæ illum aduentare. Illa verò plena dolo & iniqua in pijsimum adolefcentem cogitatione, ad complenda animi sui desideria opportunum tempus adeptam se gaudens, obuia mox cum satellitibus & suæ nequitiae ministris, tãquam eius aduentu sibi gratulans, illi procedit, blandè & comiter salutat, inuitat ad hospitium. Illo recusante ingredi, tantumque fratrem se videre & alloqui velle affirmante, regina ad alia se transfert machinamenta, iubet absque mora porum regi offerri. Adfertur potus, rex nihil mali suspicans, admouet ori poculum, & eccè vnus ex reginæ ministris, cæteris ad audendum promptior, & ad scelus patrādum immanior, cùm prius teterrima simulatione regem osculatus esset, quemadmodum Iudas Christum, rege summis labris potum degustante, in illum cruentissimus latro insilijt, cultelloque eius viscera transfixit. Ille tam atroci accepto vulnere, paululum indè deflexit, & mox ex equo, quo sedebat, exanimis corruit. Incidit tam barbarum facinus in annum Christi 981. & quod dictu quoque nefas est, in sacrum Quadragesimæ tempus, nempe diem 15. Calendas Aprilis. Nos quidè piè credimus diuinæ providentiæ mirabili dispensatione id ita accidisse ad maiorem militis sui gloriam, vt qui annuo Quadragesimæ ieiunio carnem suam macerando, aliaque pietatis opera exercendo, pro laudabili more & instituto Christianorum ad sacratissimum Dominicæ resurrectionis diem sese præparabat, bono sine consummatus, cum bonorum operum fructu in caeleste illud palatium à Christo susciperetur. Vbi verò cognouit regina illū de equo cecidisse mortuū, iubet corpus exanime proijci in vicinum domicilium, nè tantum scelus innotesceret. Obtemperant crudeles ministri sceleratæ mulieri, & sacrum corpus per pedes contemptim arreptum, eò, vbi illa iusserat, abijciunt, & vili stramine tegunt.

Rex pius
crudeliter
necatur.

Nocte intē-
pesta lux
impressa ad
corpus S.
Eduardi, &
cæca illu-
minatur.

In illa autē domuncula mulier erat à primo ortu cæca, quam regina alebat. Ea cùm proxima nocte illic apud sacrum corpus sola pernoctaret, ipsa in tempesta nocte impressa lux domicilium illud compleuit, & cæca illa mulier Dominum deprecans, meritis sancti regis lumen diū desideratum obtinuit: in cuius rei memoriam eodem in loco postea à Christianis templum ædificatum est. Illucescente autem die, cùm rem gestam ex scemina didicisset crudelis regina, multum anxia timere cœpit eedem, cuius ipsa author fuerat, pro palatium iri. Mox igitur præcipit tolli sacrum corpus, & in paludes deprimi, nè posset ab vilo vnquam reperiri: nec hoc contenta, palam edicit, nè quis regem extinctum ploret, nec de illo omnino loquatur. Deindè proficiscitur ad quendam suæ ditionis locum, qui decem aberat milliarijs, nè posset in ipsam patrata necis vlla cadere suspicio. Ethelredus autem adeò mœrebat ob crudelem fratris sui eadem, vt neque lachrymas cohibere, neque vllam posset cōsolationem admittere. Id molestè ferebat atrox regina, furore correpta, cùm non haberet ad manus alia, cædelis tandiū verberauit illum, donè eius vlulatum compesceret. Iam annus ferè elapsus erat, & volens præpotens Deus martyrem suum mundo innotescere, & quanti apud ipsum meriti esset, declarare, corpus eius venerabile quibusdam fidelibus, deuotè illud inquirentibus,

Ethelredus
fratris ne-
cem plorat.

reuelare

reuelare dignatus est. Nam eo in loco, vbi in paludem depressum erat, columna ignea caelitus demissa apparuit, & suis radijs omnia circumquaque illustrauit. Viderunt id pij quidam viri in vicina villa, (nam saepe lux illa extitit) & in vnum collecti, transfulerunt sacrum corpus in villam suam. Fit magnus hominum concursus, plangentium obitum pijissimi regis & fidissimi protectoris sui: deportaturque cum multo gemitu venerabile corpus ad templum beatissimae Mariae virginis, & in eius orientali parte officiosissime sepelitur Idibus Februarij: vbi lignea aedificata à viris religiosis aedificata, hodieque cernitur, & fons eo loco, vbi prius iacuerat, dulces & perspicuas iam inde ab illo tempore emanat aquas, diciturque fons S. Eduardi, vbi sanè multa aëgris quotidie præstantur beneficia in laudem & gloriam Christi.

Corpus eius diuinitus indicatur.

Iam verò fama diuulgante, per Britanniam reginae fraus & impietas propalatur, rex innocens laudibus in cælum tollitur, virtutes & merita eius vbique celebrantur. Peruenit etiam ad aures comitis Alferi, sacrum corpus regis caelesti indicio repertum: isque mirifice exhilaratus, & domino suo tanquam adhuc superstiti fidelem cupiens nauare operam, ad locum insigniorem illud transferre decreuit. Itaque episcopos, abbates & regni proceres, quotquot sibi adiungere potuit, hortatur vt in eandem curam vnà secum incumbant. Misit etiam nuncium ad Vuilfredam abbatissam coenobij Vuiltoniensis, orans vt cum virginibus suis tanti regis exequijs nõ desit. In eo autem monasterio erat regis Eduardi soror, virgo admodum venerabilis, multa vitæ & morum integritate polens. Conuenientibus igitur Episcopis, Abbatibus & alijs permultis cum multa veneratione & studio, comes Alferus è Dorseta multos vtriusque sexus homines collegit, & ad eum locum, vbi sancti regis corpus humatum fuerat, cum magna deuotione peruenit. Ibi tum sacrum illud corpus in tantæ multitudinis præsentia detectum, adeò ab omni corruptione repertum est alienum, ac si die illo tumulatum fuisset. Quod vt viderunt episcopi & alij omnes, Deum hymnis & laudibus glorificauerunt, qui sancti martyris innocentiam tam euidenti signo declararet. Porrò soror eius antedicta ad sacrum corpus accurrens, illud stringit amplexibus, religiose exosculatur, largis lachrymarum imbribus rigat faciem, nec satiari potest tanta fratris sui gloria. Accedunt inde viri venerabiles, & cum ingenti cleri populi que gratulatione illud sanctum corpus ad celeberrimum coenobium Sceptoniam deferunt: quod olim diuæ memoriæ Elfredus rex, S. Eduardi atauus, cõdiderat, & pro amore filiae suæ Ailena, quam caelesti sponso desponsam, in illud monasterium tradiderat, amplissimis auxerat donis & possessionibus.

Eduardi regis soror sanctimonialis.

Corpus eius incorruptum.

Accurrebant interea permulti sexus vtriusque homines, & in ijs duo pauperes adeò contracti, vt vix manibus & cruribus per terram possent reperi, Deum & S. Eduardum pro incolumitate reddenda exoraturi: cumque feretro propinquassent, & illi, qui sacrum ferebant corpus, eis feretrum imposuissent, confestim cunctis ad spectantibus sanitati sunt restituti. Fit repente clamor populi, S. Eduardi merita prædicantur. Ad reginam quoque perferuntur tam præclara miracula, & illa corde compungitur ob admisum scelus: ascensoque mox equo, veniam petitura, se accingit itineri, quod ducit ad corpus martyris. Ecce autem inter equitadum ita diuinitus retardabatur, vt equus eius retrocedere potius quam progredi videretur, nec vlla ratione efficere possit, vt is procederet. Animaduertens igitur pro suo immani facinore isthuc se perpeti, ab equo descendit, pro maiori reuerentia pedibus suis itura ad corpus sancti martyris: sed tunc quoque sensit se repelli retrò, nec potuit voto potiri suo. Porrò sacrum corpus ad locum destinatum perductum, à virginibus Christi honorifice exceptum, & ad summi altaris partem borealem reuerenter admodum conditum est 12. Calend. Martij: vbi deinceps multa sunt aëgris diuinitus collata beneficia: multa verò etiã miracula scriptorum negligentia non sunt literis annotata, neque nos alia de sancto Christi martyre referre volumus, quam quæ ab alijs bona fide conscripta inuenimus, aut fidelium hominum relatione didicimus. Tandem anno Domini 1001. qui fuit 21. ab eo, quo illic corpus venerabile tumulatum fuit, eleuatum est, incredibili odoris suauitate inde manante, & in locello accuratè preparato repositum, atque cum alijs sanctorum reliquijs in sanctis sanctorum honorifice collocatum. Nam & ipse sanctus rex cuidam in visione præceperat, vt eius coenobij Abbatissa indicaret fratri ipsius regi Ethelredo, vt aliò sanctum corpus transferret: & ipse sacri pignoris tumulus quotidie mirabili facilitate à terra eleuabatur, non obscuro utique argumento, sanctum regem sacras reliquias suas alibi velle transponi.

Duo contracti sanantur.

Nota diuinitus vltionis.

Corpus sacrum eleuatur.